

A.13. A bűncselekmény megvalósulási stádiumai

Vázlat
Záróvizsga-felkészítő konzultáció Büntetőjog c. tárgyból
Jogász alapszak
Miskolc, 2016.

**akaratel-
határozás**

**előké-
szület**

kísérlet

**befejezett
bcs.**

A cselekmény a külvilágban
nem
jelenik meg

a cselekmény belép a
törvényi tényállásba

nem büntetendő

**kivételesen bün-
tetendő**

**mindig büntetendő
(kiv.: alkalmatlanság)**

adott

bűncselekménycso-
port vonatkozásában
általános erővel pl.:
állam elleni bűncs-k

sui generis

bűncselekményként
meghatározva
pl.: hamis tanúzásra
felhívás

konkrét bűncselek-
mény esetén; ott

szabályozva pl.:
szándékos emberölés,
terrorcselekmény

A bűncselekmény stádiumai:

az előkészület,
a kísérlet,
a befejezett bűncselekmény.

A stádiumok közötti határvonalat a törvényi tényállás jelenti: a bűncselekmény az előkészülettel jelenik meg a külvilágban, de a törvényi tényálláshoz az előkészület még nem tartozik hozzá (bár a bűncselekmény alanyi oldala már fennáll, tárgyi elemek viszont nem valósulnak meg).

A kísérletet a törvényi tényállás részleges megvalósulása jellemzi → a tárgyi oldal részlegesen valósul meg

A bűncselekmény stádiumai I.: a befejezettség

- **fogalma:** a törvényi tényállás teljes megvalósulása;

valamennyi törvényi tényállás ebben a formában kerül meghatározásra

- **elhatárolás:** befejezettség # bevégeztség

a bevégeztség időpontja, amikor a jogi tárgy elleni támadás már véget ért (pl. személyi szabadság megsértése esetén befejezett a cselekmény a személyi szabadságtól való megfosztás időpontjában, bevégeztté akkor válik, amikor ez a jogellenes állapot véget ér, így pl. kiszabadul a passzív alany)

- **jelentősége:** a két időpont között sor kerülhet jogos védelemre, bűnsegély, társtettség fejthető ki, az elévülés a bevégeztség időpontjától számítható stb.

A bűncselekmény stádiumai II.: a kísérlet (Btk. 10. §.)

- **elemei:** szándékosság; az elkövetési magatartás megkezdése; a be nem fejezés.

- **kizárt** a kísérlet:

gondatlan bűncselekmények (általában vegyes mulasztásos bcs. is!),
tisztá mulasztásos bűncselekmények;

előkészület;

részesség;

a bűncselekmény természete kizárja a kísérletet.

- **fajtái:**

- teljes-nem teljes kísérlet (teljes: az elkövetési magatartás teljes egészében megvalósult, de az eredmény nem jön létre/ nem teljes: az elkövetési magatartást sem fejtették ki teljesen) → jelentősége: visszalépés; materiális-immateriális bűncselekmények

- közeli-távoli kísérlet → jelentősége: büntetéskiszabás

- **büntethetősége:** befejezett bűncselekmény *büntetési tétele* alapulvételével (DE! gyakorlat: általában enyhébb elbírálás; Btk. 82.§. (4): kétfokú enyhítés, 56. BKv. III/1.p.: enyhítő körülmény)

- *alkalmatlan kísérlet* (Btk. 10. § (3))

fordított irányú tévedés: az elkövető tévesen alkalmasnak hiszi

- a tárgyat (pl. halott emberen elkövetett emberölés)
 - az eszközt (pl.: ártalmatlan szerrel történő mérgezés)
 - a módot (pl.: rosszul bekötött vezetékkel történő áramütés)
- közös jellemző: az adott feltételek mellett az elkövetői magatartás nem tudja eljuttatni a bűncselekményt a befejezettség stádiumába (még akkor sem, ha az egyébként más adottságok, eltérő körülmények mellett alkalmas lenne rá)
- bírói gyakorlat: nincs különbség az abszolút és a relatív alkalmatlanság között
 - !csak akkor áll fenn, ha az eszköz vagy a tárgy már a *kísérleti szakba jutáskor* is alkalmatlan volt
 - az alkalmatlan kísérlet büntetendő (vagyis a Btk. a szubjektív teória talaján áll), azonban a büntetés mellőzhető vagy korlátlanul enyhíthető; a gyakorlatban általában ez utóbbi fordul elő, figyelemmel a relatíve alkalmatlan kísérletek gyakoribb voltára (azaz, mikor az eszköz vagy tárgy csak az adott körülmények között, az alkalmazott mértékben vagy mennyiségben alkalmatlannak)

A bűncselekmény stádiumai III.: az előkészület (Btk. 11. §.)

- **jellemzői:**

célzatos - csak egyenes szándékkal valósítható meg

önálló bűncselekmény → elkövetője önálló tettes; (pl.: hamis tanúzásra felhívás, vagy a megrontásnál a rábírnai törekvés)

- **elhatárolás:** különbség az ún. valódi előkészület és a sui generis előkészületszerű cselekmény között

- **büntetendősége:** csak akkor büntetendő, ha a törvény külön elrendeli (pl. emberölés, állam elleni bűncselekmények stb.),

büntetése mindig enyhébb, mint a befejezett bűncselekményé

Önkéntes visszalépés:

Közös jellemzők:

önkéntesség
végleges akarat-elhatározás
személyhez kötött büntethetőségi akadály
maradék-bűncselekményért való felelősség

Formái:

-önkéntes elállás

előkészület

nem teljes kísérlet

- önkéntes eredmény-elhárítás

teljes kísérlet

Kísérlet:

Btk. 10.§. (4) Nem büntethető kísérlet miatt,

- a) akinek önkéntes elállása folytán marad el a bűncselekmény befejezése, vagy
- b) aki az eredmény bekövetkezését önként elhárítja.

~~(5) Ha a (4) bekezdésben meghatározott esetben a kísérlet már önmagában is megvalósít más bűncselekményt, az elkövető e bűncselekmény miatt büntethető.~~

Előkészület:

Btk. 11.§. (2) Nem büntethető előkészület miatt,

- a) akinek önkéntes elállása folytán marad el a bűncselekmény elkövetésének megkezdése,

b) aki az elkövetés elhárítása céljából korábbi felhívását, ajánlkozását, vállalkozását visszavonja, vagy arra törekszik, hogy a többi közreműködő az elkövetéstől elálljon, feltéve, hogy a bűncselekmény elkövetésének megkezdése bármely okból elmarad, vagy

- c) aki az előkészületet a hatóságnál a bűncselekmény elkövetésének megkezdése előtt feljelenti.

(3) Ha a (2) bekezdésben meghatározott esetben az előkészület már önmagában is megvalósít más bűncselekményt, az elkövető e bűncselekmény miatt büntethető.